

Apsekojuma mērķis un datu izmantošana

“Pārskats par darbu” (2-darbs)

- [Jūsu uzņēmuma sniegto datu nepieciešamība](#)
- [Tiesiskais pamatojums](#)
- [Administratīvo datu izmantošana](#)
- [Apsekojuma izlase](#)
- [Datu publicēšana](#)
- [Galvenie datu lietotāji](#)

Jūsu uzņēmuma sniegto datu nepieciešamība

Jūsu uzņēmuma dati sniedz būtisku ieguldījumu informācijas sagatavošanā par darba tirgus rādītājiem – aizņemto un brīvo darbvieta skaitu, atalgojumu un pārējām darbaspēka izmaksām, nostrādātajām stundām, sadalījumā pa visām tautsaimniecības nozarēm un sektoriem. Darbaspēka izmaksu rādītāji tiek izmantoti inflācijas un darbaspēka tirgus dinamikas procesu analīzei.

Kopsavilkuma datus savu funkciju veikšanai izmanto Latvijas valsts un pašvaldību institūcijas, Latvijas Banka, Eiropas Savienības institūcijas, starptautiskās organizācijas un citi datu lietotāji darba tirgus procesu analīzei, jaunu darbvieta radīšanas procesā, līgumu slēgšanā ar jauniem darbiniekiem un citiem mērķiem. Piemēram, datus par vidējo mēneša darba samaksu un darbaspēka izmaksu indeksiem Labklājības ministrija izmanto minimālās darba algas aprēķiniem, darba devēji – savu darbinieku atalgojuma ikgadējai pārskatīšanai, atalgojuma noteikšanai ārvalstniekiem, kurus vēlas nodarbināt savā uzņēmumā, kā arī dažādos projektos ar darbaspēku saistītu izmaksu indeksācijai. Ekonomikas ministrija gatavo regulārus ziņojumus par tautsaimniecības attīstību un darba tirgus attīstības prognozēm.

Tiesiskais pamatojums

- Padomes Regula (EK) Nr. 1165/98 (1998. gada 19. maijs) par īstermiņa statistiku.
- Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 450/2003 (2003. gada 27. februāris) par darbaspēka izmaksu indeksu.
- Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 453/2008 (2008. gada 23. aprīlis) attiecībā uz ceturkšņa statistiku par brīvajām darbvieta Kopienā.
- Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2019/2152 (2019. gada 27. novembris) par Eiropas uzņēmējdarbības statistiku.

- Latvijas normatīvie akti, kas nosaka atalgojuma noteikšanas metodoloģiju atsevišķām nodarbināto grupām, arī ārvalstniekiem, kur tiek izmantota vidējā mēneša darba samaksa.

Administratīvo datu izmantošana

Administratīvie dati tiek iegūti no Valsts ieņēmumu dienestā (VID) iesniegtajiem darba devēju ziņojumiem par darba ņēmējiem:

- valsts sociālās apdrošināšanas obligātajām iemaksām no darba ņēmēju darba ienākumiem, iedzīvotāju ienākuma nodokli un uzņēmējdarbības riska valsts nodevu pārskata mēnesī;
- sezonas laukstrādnieku ienākuma nodokļa maksātāju darba ienākumiem;
- no mikrouzņēmumu nodokļa deklarācijām.

Administratīvo datu izmantošanas iespējas statistisko rādītāju aprēķiniem ir atkarīgas no uzņēmumu lieluma un saimnieciskās darbības veida. Uzņēmumu, ar nodarbināto skaitu no 1 līdz 9, dati tiek aprēķināti izmantojot tikai VID informāciju, uzņēmumu ar nodarbināto skaitu 10 un vairāk - izmantojot gan pieejamo VID informāciju, gan statistisko pārskatu (2-darbs, 2-darbs (īsā), 2-darbs-pašvaldības) datus. Izmantot tikai VID datus statistisko rādītāju iegūšanai nav iespējams, jo

- darba ienākumi, kas tiek deklarēti VID pārskatos, neatbilst statistiskajai darba samaksas definīcijai, jo tie ietver ne tikai darba samaksu, bet arī citus ienākumus, no kuriem aprēķina sociālās apdrošināšanas iemaksas un algas nodokli;
- darba ienākumi VID pārskatos netiek deklarēti atsevišķi pa sastāvdaļām, kā to prasa ES regulas, t.i., netiek nodrošināts atsevišķi sadalījums regulārajā un neregulārajā darba samaksā, samaksā par nenostādītajām dienām (atvaļinājumiem, brīvdienām), slimības lapu apmaksā;
- VID nav pieejama ceturkšņa informācija par pārējām darbaspēka izmaksām (brīvprātīgās sociālās apdrošināšanas iemaksas (veselības, dzīvības, papildu pensijas u.c.)), darba devēja izmaksātajiem pabalstiem, kā arī darba samaksu natūrā (mobilo telefonu, ēdināšanas, transporta apmaksa un citi labumi, ko nodrošina darba devējs saviem darbiniekiem);
- VID datos nav informācijas, kuru CSP izmanto vidējas darba samaksas aprēķiniem: apmaksātās stundas, ņemot vērā apmaksātās prombūtnes, apmaksātos atvaļinājumus, brīvdienas, darba devēja apmaksāto slimības laiku sadalījumā pa darbinieku slodzēm.

Apsekojuma izlase

Apsekojumā iekļauj:

- visas valsts budžeta iestādes;
- visus valsts un pašvaldību komersantus;
- visas vispārējās valdības sektora komercsabiedrības;
- visus uzņēmumus ar nodarbināto skaitu 100 un vairāk.

Datu publicēšana

■ **Oficiālās statistikas portālā:**

- Dati par nodarbināto skaitu, nostrādāto stundu un aprēķinātās bruto darba samaksas indeksiem un to pārmaiņām

- [Rūpniecībā](#)
- [Būvniecībā](#)
- [Tirdzniecībā un pakalpojumos](#)

- [Darbaspēka izmaksu rādītāji](#)

- [Dati par aizņemtajām un brīvajām darbvietām, kā arī brīvo darbvietu īpatsvaru](#)

- [Dati par vidējo mēneša darba samaksu](#)

■ **ES Statistikas biroja (*Eurostat*) datubāzēs:**

- ec.europa.eu/eurostat/data/database?node_code=sts_inlb_q
- ec.europa.eu/eurostat/data/database?node_code=lc_lci_r2_q
- ec.europa.eu/eurostat/data/database?node_code=jvs_q_nace2

■ [Datu vizualizācijas rīks *Eurostat* mājaslapā](#)

Galvenie datu lietotāji

■ [Ekonomikas ministrija](#)

■ [Latvijas Banka](#)

- Centrālās statistikas pārvaldes (CSP) un *Eurostat* datubāzēs publicētos rādītājus savu funkciju veikšanai izmanto starptautiskās organizācijas, kuru dalībvalsts ir Latvija vai ar kurām ir noslēgti līgumi par datu apmaiņu:

- **Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācija ([OECD](#))**
- **Eiropas Centrālā banka ([ECB](#))**
- **Starptautiskais Valūtas fonds ([IMF](#))**
- **[Apvienoto Nāciju Organizācija](#) (UN) un tās aģentūra**
- **Starptautiskā Darba organizācija ([ILO](#))**